

Ірина Фінгерова

Неочікуваний діагноз

У дворі діда називали Синій.

Синій носив матроску навіть узимку.

Передпліччя його були забиті татуюваннями.

З худеньких литок його стирчали вени.

Під очима його синіло безсоння.

Весь дід синій був.

Майже прозорий.

Просвічував свою долю крізь тіло, ніби рентгенівський апарат.

Раніше жив з дочкою-пиякою й онуком.

Кажуть, сильно її бив, коли була малою.

За справу бив, щоб розуму набралася!

Кажуть, що онук виріс та бив діда.

Кажуть, що Синьому так соромно за це було, що він навіть кинув палити.

Але ненадовго.

Кажуть, що по суботах вештався він блошиним ринком – чи то батьківські ордени продавав, чи то свої вірші.

Донька його померла два роки тому.

Кажуть, що наклала на себе руки.

Онук його поїхав до росії.

Відтоді не розмовляли.

У дворі Синій намагався бути корисним.

Він знав усіх сусідів.

Він вмів труїти тарганів.

Він майстерно знаходив котів.

Якщо у когось зникала кішка, Синій знав, у якому підвалі шукати.

У кишені його широких штанів завжди можна було знайти пляшечку валеріани, а якщо пощастить – навіть кілька сушених бичків. Коти його страшенно любили. А колись топив... Топив, як проклятий. За гроші. Як підлітком був, то знали по всій околиці.

Працювати – не працював.

Отримував якусь мінімальну пенсію. Іноді крав мобілки у маршрутках.

Але робив це без задоволення.

Приносив здобич старому приятелю, той торгував пиріжками на Новому ринку. На зворотному шляху Синій завжди купував великий кочан капусти, мав таку традицію, та готував собі «порожній суп». Так на суп казала його дочка в дитинстві.

З капусти та солі.

Порожній, але смачний.

Дружина його померла від раку близько тридцяти років тому.

Він не дуже любив дружину, але почав пити.

Пив багато, одного разу білку вхопив. Відвезли його на Воробйова, до психіатричної лікарні.

Там працював професор.

Старий, сліпий, зненацька людяний.

Професор сказав Синьому: «Слухай, чоловіче, ти не можеш постійно балансувати, стоячи на межі. Ти або крок вперед, або крок назад».

Синій злякався.

Донька мала ще.

Більше не пив.

Регулярно.

Влітку Синій жвавів.

Продавав на дворі соняшникове насіння. Виносив собі стілець, розкладав товар на підвіконні.

Купували тільки сусіди.

Синій завжди намагався розпочати розмову.

Відповідали неохоче.

З ним було нецікаво.

Але іноді вдавалося Синьому залізти під шкіру.

Він запитував сусіда: «Ну шо, як там ці рибки твої, півники в тебе були, чи як?» А той відповідав: «Та передохли, фільтри

полетіли... – а потім: – Жорік помер, брат мій, на двадцять років молодший за мене був».

І вже п'ють, і закушують, і поминають, і сусід зверху пиріг виносить, і товстий господар тютюнового магазину хвацько трясє своїм черевом і виймає з-під сорочки банку з солоними огірками...

Ніхто не знав, як насправді звать Синього, тому, коли довелося викликати швидку, а згодом і відвезти його до лікарні, я почувався розгублено.

Це був холодний травневий вечір 2022 року.

Час п'ятдесят хвилин до комендантської години.

Синій вийшов на вулицю покурити й забув ключі вдома.

Двері під'їзду зачинилися.

Він стояв, притулившись до підвіконня. Його трясло.

Не знаю, як довго він пробув у такому стані.

– Гей, Синій, у тебе все гаразд? – запитав я.

Ми майже ніколи не розмовляли, хоча колись він приятелював із моїм дідусем.

– Зі мною щось не так! – Синій відповів, і я помітив, що навіть його підборіддя трясеться. – Мені холодно, мені страшно!

Я накинув на нього куртку і викликав швидку, а потім пішов до себе, щоб принести термос. Я хутко повернувся, налив йому чаю з коньяком.

Він сьорбнув, трохи помовчав, а потім немов прорвало діда:

– Серце як божевільне, не можу дихати, не можу дихати, у дупі – ніби штир стирчить! Здохну, мабуть, старий вже, сімдесят сьомий рік пішов...

«Інфаркт, – подумав я, – або інсульт, а може, й панічна атака, через сирени зараз у багатьох людей».

«Діду, швидка вже їде», – я подивився йому в очі й мало не відскочив: в його зіницях блимав концентрований страх.

Швидка не поспішала.

Я плюнув і викликав таксі.

За п'ять хвилин ми були біля входу приймальні Єврейської лікарні.

Перш ніж я встиг відкрити рота, мене вже облаяли.

«Чому без бахіл? Шо таке? Кажіть по суті, в нас тут не зала очікування».

У кімнатці біля виходу двоє санітарів розрізали одяг на п'яному безхатченку.

Тхнуло лайном.

Якийсь хлопчик плакав.

Великий і незграбний лікар кричав на маленьку жінку: «В операційну не можна, йоб вашу мат'!».

З вікна блимали ліхтарі швидкої, тихенько гуділа сирена.

Гуділа, ніби маяк.

Так гудять бджоли, так гудить недоречна буденність.

Лікарня, де люди вмирили своєю смертю або лікували жовчний міхур, скидалася на примару з іншого життя.

Фельдшери щось кричали на дворі.

Привезли пацієнта. Нетвереза суперечка. П'ять ударів пляшкою по голові. Треба зашивати око. Кров капала на брудну плитку.

«Серцевий напад, чоловік, сімдесят п'ять років», – сказав я, коли медична сестра нарешті подивилася на мене.

Я хотів бути серйозним.

Я чомусь одразу зрозумів, що їй не подобається моя футболка з аніме, татуювання на пальцях, моє довге волосся і невпевнений голос.

Занадто млявий, жіночний, артистичний.

Вона б ні за що не продала мені пиво в магазині, тому без серцевого нападу вона б зі мною й не заговорила.

«Капец, – вона сказала, – ще один, – але потім додала: – Не бійся, твій дідусь у надійних руках».

У Синього взяли кров, під'єднали електроди до грудей, прийшов студент, потім ще один, вони сперечалися на камстрі, хто буде вимірювати його тиск, тиск виявився нормальним, мені сказали вийти, Синій виглядав дуже переляканим, йому дали кисень і кудись повезли...

А я пішов.

Я не знаю, що було потім.

Чи правильно я вчинив, залишивши його там?

Може, треба було запропонувати гроші, але кому? І як? Я дав свій номер, але мені так ніхто й не подзвонив.

Наступного разу ми зустрілися через місяць.

Синій мав добрий вигляд.

Він був свіжопоголений, тримав у руках великий смугастий кавун.

– Ти той панікер! Наступного ранку мене випхали з лікарні, сказали, що я здоровий, як бик.

– Але що це було?

Синій зробив паузу.

– Мені робили аналізи, лікар довго тикав мені в живіт, змушував кружляти навшпиньки, перевіряв зір, а потім похитав головою і сказав, що нічого не розуміє. Я вже думав онко... Серце як скажене, сто двадцять ударів на хвилину було, і ніби голодний, але голод у горлі десь був. Лікар сказав, що, може, це виразка. Возюкав гелем по мені, звук-хуюк якийсь уче, потім сказав, зонд треба ковтати... Який зонд? Ні! А потім голову свою лікарську почухав і запитав мене, що я робив напередодні.

Ось тоді Синій і згадав...

Синій вийшов із дома ще на світанку, сусідка вчора пообіцяла посмажити йому котлети з тюльки, якщо прибує поліцію. Ну тре було на Привоз. А трамваєм не хотілося. Не хотів Синій поспішати, курити хотів, ходити, тому і прокинувся так рано.

...Синій вийшов з хати, а у дворі дівчина білизну розвішує.

Гола.

– Ти хто? – спитав Синій.

Дівчина відповіла:

– Катя, переселенка з Донецької області.

– А гола чого? З глузду з'їхала?

– Я в трусах, я не гола, – вона продовжувала розвішувати білизну.

– Ну а одяг де? – не зрозумів дід. – Вкрали, може?

– Та не вкрали, сама зняла! Слухай, – вона подивилася йому в очі, – втомилася я вже, вкурвлює боятися. Так живеш, ніби нічого від нас не залежить. Бахає – треба тікати! Все! Але це ж не так просто, люди жили собі, нормально жили, тут якомусь чмоні імперія примарилася – і все, кінець світу. Маленькі люди мають тікати, – Катя театральні змахнула руками. – І я втекла. Але це нічого, собі так вирішила: в мене є зовнішня свобода, а є – внутрішня. Не можу я додому, але хоча б жити можу!

Дід мовчав, але не йшов.

– А як тебе звати?
– Вітя.
– Поїдемо до моря?
– Мені мент знайомий казав, що вони полюють на ідіотів. Міни ж.
– Я за купальником – і гайда!
Повернулася.
Вже не гола.
Поїхали до Ланжерона.
Катя розповіла, що сирота.
Виросла в інтернаті.
Працювала в продуктовому магазині.
У неї був чоловік, але пішов до іншої, тому жила сама.
Втікла до Одеси двадцять шостого, бо бахкало дуже. Знайомих в Одесі не було, але на вокзалі познайомилася з бабусею.
Бабуся хотіла допомоги, здавала кімнату переселенцям. Грошей не брала.
Треба було прибирати та робити коту вітамінні ін'єкції.
– Соромно казати, але я завжди мріяла жити біля моря. Соромно. У будинок подруги влучило. Нікого не залишилося. Троє дітей було... А я біля моря. Я не знаю. А що робити? Життя одне.
Купалися.
Цілим натовпом.
Так, не можна, але як тут стриматися?
Потім збирали черепашок.
Потім Катя витягла із торби бутерброди з ковбасою.
Потім розійшлися.
Увечері Синій вийшов покурити.
Забув ключі.
Задивився на те, як вітер колихав білизну... Катю згадав...
Двері зачинилися...

– Так що ж це було? – я не витримав. – Що сказав цей лікар?
– «Живий, – сказав, – живіший за багатьох». А потім вирішив добити: «Закохався ти, діду, ось твій діагноз, з цим нічого не поробиш. Чекай собі, усе проходить – і це пройде».
– І що, пройшло? – запитав я.

– Не пройшло. Але більше мені не потрібно до лікарні. Давай, до побачення, панікер.

Він перейшов дорогу і попрямував до шиномонтажного цеху. Там його вже чекав кореш. Вони розклалися на сходах.

Розрізали кавун, розлили самогон з пузатої пляшки. Синій розрізав кишеньковим ножом пакет копченого сиру і відкусив. Я дивився, як він жує, і в цьому було щось веселе, хлоп'яче.

Потім вони сміялися.

Потім вони курили.

Сонце палало.

Червень в Одесі.

На розі відкрилася нова піцерія.

Вогкий після дощу асфальт, свіже тісто, котячий дух, сморід гнилявих динь біля смітника. Це запах моєї вулиці, мого дитинства.

Заревіла сирена.

У додатку в телефоні повідомлялося: велика ймовірність ракетних ударів, будь ласка, пройдіть до укриття.

Я подивився на Синього. Він продовжував сидіти й жувати кавун.

Я вже збирався спуститися до підвалу, але щось мене зупинило.

Я зайшов углиб двору.

Двоє котів билися за консерву. Хтось висипав їм кільку у томаті. Раптом в мені прокинулася сміливість. Сміливість того, хто йде на страту.

Куди поспішати?

Навіщо? Тополиний пух в повітрі вібує від спеки, мокра білизна колихається на пожовклих від часу мотузках, з відчиненого вікна лунає дитячий сміх.

У моєму дворі було стільки життя!

Ніхто його не забере.

Не зараз.

Не сьогодні.

«Зрештою, я помру у місті біля моря», – подумав я.

«Зрештою, я ніколи не помру».

